

NOVADNIEKS

CETURTDIEN,
1990. gada 11. oktobrī

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 121 [6125]
Maksā 3 ksp.

Jānis Pāvils II:

„Es ļoti ilgojos redzēt jūsu Aglonu..“

Piecas dienas — no 14. līdz 18. septembrim — Vatikāna valstī, Paula VI audienču zālē notika pasaules priesteru rekolekcijas. Savos iespaidos par šo zīmīgo notikumu garīgajā dzīvē dalās Latvijas delegācijas loceklis P. Onckuļa kungs:

— Uz kārtējām, jau otrajām rekolekcijām Romā devās 14 Lātvijas katoļu garīdznieki — draudžu dekāni un priesteri ar Rīgas teoloģijas semināra rektoru bīskapu Vilhelmu Nukšu priekšgalā.

Rekolekcijas ļāva ieskatīties sevī, ieskatīties visā evaņģēlizācijas būtībā, jo nav vairs tālu, lielās svinības — 2000. gads. Lasījumi tika translēti astoņās valodās, tajā skaitā arī krievu.

Pirmās rekolekciju dienas tēma bija «Jēzus Kristus: labas ziņas». Ar garīgu apskaidrojumu «Kāpēc es šeit nācu» uzstājās kardināls Antonio Innocenti.

Man prātā ir palikušas jo daudzās uzstāšanās. Ar dziļi savilņojumu klātesošie uzņē-

šos vārdus Romas katoļu baznīcas pāvests teica savā vasaras rezidencē Kastelgondolfo pīlī poļu un latviešu garīdzniekiem rīkotajā pieņemšanā, uzrunājot Aglonas bazilikas dekānu PĒTERI ONCKULI.

— Svētais Tēvs, jūs ilgojās redzēt ne tikai Aglona, bet arī Latgale un visa Latvija...

ma Mātes Terēzes parādīšanos. Aprīnojama ir šī astondesmitgadīgā mūķene no Kalkutas. Dziļu cieņu visos izraisa Mātes Terēzes nenogurstošā kalpošana Dievam. Viņa ieteica atdot vienas savas pusdienas Romas nabaģajiem. Mēs to arī darījām visas dienas.

Viņas nabadzīgie draugi graustos visā pasaulē ir līdzīgi cietējam Kristum. Viņos dzīvo un mirst Dieva Dēls un caur viņiem Dievs rāda viņai patieso seju. Lūgšanas viņai nozīmē divdesmit četras stundas diennaktī būt vienai ar Jēzus gribu un dzīvot viņam, caur viņu un kopā ar viņu.

«Ja mēs lūgšim,
mēs ticēsim.
Ja mēs ticēsim,
mēs mīlēsim.
Ja mēs mīlēsim,

mēs kalposim.
Vienīgi tā mēs spēsim
atjaunot
savu mīlestību uz Dievu
dzīvē darbībā
Caur kalpošanu Kristum
nabago sēru
tērpā.

Jo vairāk mēs esam savienoti ar Dievu, jo lielāka būs mūsu mīlestība un mūsu gatavība ar visu sirdi kalpot nabagajiem. Daudz kas atkarīgs no šīs vienprātības mūsu sirdīs.

Vairāk nekā jebkad mums šodien ir vajadzīgs lūgt par gaismu, lai mēs varētu uzņemt Dieva vārdu, par mīlestību, lai mēs varētu apstiprināt viņa gribu, un par iespējām, lai mēs spētu piepildīt viņa gribu.

Jēzus Kristus nāca kā pasaules gaisma, un tie, kas seko viņam, tiek saukti izplatīt gaismu, kas ir cilvēku dzīve. Patiesības un dzīves gaismas atspulgs, kas spīd tumsā, piepildītā pasaulē, ir simbols, kas atkal sastopams evaņģēlijā.»

Uz dziļām pārdomām vedināja arī māsas Brīzas (Briege) uzstāšanās. Sešas pasaules tautu valodās ir tulkota viņas grāmata «Brīnumi tiešām notiek». Prātā palikusi arī priesterā Daniela Anžē (Ange) runa. Viņš daudzus gadus ir pavadījis nevis klōsterī, bet tukšnesī. Viņš ir trīsdesmit grāmatu autors.

Ursula Blīsdela (Bleasdel) Tobago ir nodibinājusi apvienību «Dzīvais vārds», bet Mollija Kellija (Kelly) — atraitne, astoņu bērnu māte, strādājot baznīcu skolās, ir guvusi lielu ievērību ar sa-

viem kolosālajiem lasījumiem.

So uzskaitījumu varētu vēl turpināt, jo tik bagātīgu materiālu pārdomām guvu pirmo reizi.

Vispasaules Romas katoļu priesteru tikšanās, kas notiek reizi četros gados, beidzās ar dievkalpojumu, kuru svētā Pētera bazilikā vadīja pāvests Jānis Pāvils II.

Lai pilnīgāk iepazītos ar Āfriku, Latīņameriku, Eiropu un Āziju, tika rīkotas mistērijas — teatralizēti uzvedumi. Vislielāko iespaidu uz mani atstāja filipinieši, kas pārstāvēja Āziju.

Rekolekciju laikā gūtais man palīdz gatavoties kārtējiem sprediķiem.

Aglona tagad dzīvo pāvesta apciemojuma gaidās.

Iespaidus uzklausa

Voldemārs ROMANOVSKIS

ATTĒLOS: dievkalpojums pie svētā Pētera altāra pāvesta vasaras mītnē; pāvests Jānis Pāvils II sasveicinās ar Aglonas bazilikas dekānu Pēteri Onckuli.

Kā norit parakstīšanās?

3. septembrī rajonā sākās parakstīšanās uz laikrakstiem un žurnāliem 1991. gadam. Kā tā norit?

— Normāli, — atzīst preses izdevumu parakstīšanās pieņēmēja Preiļos Jevdokija Cernobrova. — Abonēšanas cenu paaugstināšana preses draugus nav atbaidījusi. Kādus izdevumus tie bija parakstījuši līdz šim, tāds — arī turpmāk. Daudzi pasūta 7 — 8 laikrakstus un žurnālus. Protams, ir arī tādi, kas abonē tikai vienu «Novadnieku». Parakstās galvenokārt uz pusgadu un gadu, tikai retais — uz ceturksni. Abonē laikrakstus un

žurnālus uzreiz par 50, 100, 120, 150, pat 200 rubliem. Preiļiešos vispopulārākie izdevumi ir laikraksti «Lauku Avīze» un «Sovetskaja molodžo», žurnāli «Sieviete», «Lauku Dzīve» un «Liesma».

Preses izplatīšanas apvienības Preiļu rajona nodaļas priekšniece Anastasija Cernobrova nosauca parakstīšanās rezultātus septembrī. Visvairāk pasūtīta «Lauku Avīze» — tai rajonā jau ir 2079 abonenti. «Latvijas Jaunatni» parakstījuši 619 lasītāji, laikrakstu «Sovetskaja molodžo» — 852, «Sovetskaja Latvija» — 381, «Neatkarīgo Cīņu» — 377, «Cīņu» — 200, «No-

vadnieku» — 2781 latviešu lasītājs un 883 krievu lasītāji. Jaunajiem laikrakstiem «Diena» un «Zeme» pagaidām tikai daži abonenti.

No republikāniskajiem žurnāliem visvairāk iecienītais ir «Sieviete» — 1276 abonenti. Seko «Lauku Dzīve» — 957, «Liesma» — 513.

No centrālajiem izdevumiem visvairāk pasūtīti «Argumenti i fakti» — 440. Laikrakstam «Pravda» pagaidām mēneša laikā tikai 13 abonenti. Visai populāri ir žurnāli «Krestjanka» — 639 abonenti, «Rabotnica» — 476.

Var pasūtīt visus Maskavas

preses izdevumus (nelimitētos), kā arī Krievijas Federācijas, Lietuvas un Igaunijas laikrakstus un žurnālus. Uz aizrobežu izdevumiem parakstīšanās sāksies tuvākajā laikā.

Abonementus uz preses izdevumiem galvenokārt noformē sakaru nodaļu darbinieki savās darba vietās. Bet ir arī sabiedriskie preses izplatītāji darba kolektīvos. Tāpat pastnieki. Pēdējie tagad ir ieinteresēti, lai somās laikrakstu un žurnālu būtu vairāk, jo no tā būs atkarīga viņu izpeļņa. Lielu daļu preses izdevumu pasūta bibliotēkas, skolas.

Parakstīšanās uz laikrakstiem un žurnāliem 1991. gadam beidzas šomēnes — 31. oktobrī. Nenokavējiet! Preiļu un Līvānu sakaru nodaļās preses izdevumus var pasūtīt arī sestdienās.

Jānis GURGONS

Par Ļeņina pieminēkli

Atbildot uz Jūsu vēstuli par Ļeņina pieminēkli Preiļos, varam paskaidrot, ka darbs ir profesionāli veidots (autore — tēlniece Dz. Jansone, arhitekti — P. Birulis, J. Ārgalis).

Tas nav iekļauts republikas nozīmes kultūras pieminekļu sarakstā, tādēļ tā turpmāko likteni jāizlemj vietējām padomēm.

Sādu Mākslas un kultūras mantojuma Galvenās pārvaldes priekšnieka vietnieces G. Čēberes parakstītu vēstuli saņēmis Preiļu rajona Tautas deputātu padomes priekšsēdētājs.

Kas palīdzēs Dzeņu mātei?..

Lauku ļaudis mūža nogalē

Dažādi labdarības un palīdzības fondi aug viens pēc otra. Tiek rīkotas akcijas un pat televīzijas maratoni. Taču pagaidām tā vien šķiet, ka līdzīgi politiskajām kaislībām tas viss pa augšu vien novirmo. Līdz grēcijai zemītei nemaz nenonāk — vismaz pie mums nekādu izcilo labdarības kustību neesam manījuši. Kā nu pašī varam un protam, tā arī kujamies uz priekšu.

Tāds nu būtu pieteikums tēmai. Bet sākas viss ar to, ka redakcijā ieradās paveca onkulis ar tīri brašām Latvijas lauku ūsām un dzīves nogurušu skatienu. Esot Antons Spūlis, tā viņš stādījās priekšā. Un braucot ne jau par sevi, bet par slimo sievas māsu aizrunāt, kura esot Lielā Tēvijas kara dalībnieka Kazimira Dzeņa atraitne. Lai braucot skatīties, kā kolhozā «Dubna» dzīvo veci, vientuļi un slimi pensionāri.

Tā jau nu ir pa šiem gadiem pierasts — ja nepalīdzēja partijas komitejā vai sociālajā nodaļā, tad vēl nāca uz redakciju, lai «avīzē ieliek». Un nāk joprojām, kaut gan redakcijas spēkos nav ne cauru juntu salabot, ne ar niknu kaimiņiem fikt galā, ne ceļu izbūvēt. Bet cilvēki meklē risinājumu savām bēdām un neaizmē, kā nu kurš prot un māc.

Protams, ka tikai ārzemniekos vai dziļos pilsētniekos izbrīnu radītu apraksts par lauku celiņu, kāds veda no Kazieru darbnīcām pāri laukam

uz Dubnas pusl. Prīncipā ceļa tā Istajā nozīmē nemaz nebija, tikai grambas, ūdens un dubļi, dubļi. Krūmu ielokā vidēja mājas — vēl ar krietnu dzīvojamo ēku, ar stiprām, bet jau pāris gadus neizmantojam kūti, šķūni, klēti.

Mazajā virtuvītē bija patumšs, no plīša nāca karstis siltums, sīca katliņš ar ūdeni, bet saimniece nolēja ūdeni no vārītajiem kartupeļiem. Smaržoja pēc lauku pusdienām.

Dzeņu mātei nekļāvas vīglī. Tas ir skaidrs ikvienam, redzot, kā viņa ar grūtībām pārvietojas pa istabu. «Tas bija vēl kara laikā, kad nokriņķis no istabaugās un sasītu kāju. Ārsti teica, ka jāgriež nost. Neļāvu. Un tā nu sār visus šos gadus. Vispirms viena, tagad abas. Naktīs vairs nevaru īsti gulēt. Nekas nelīdz, un staigāju tikai ar krukliem. Tik vien varu, kā visticām pabarot un sunītim ēst iedot. Negribas likvidēt kusionīšus, tad būšu mājās gluži viena,» sirmajai sievietei acīs asaras.

Kamēr bija dzīvs vīrs Kazimirs — vēl nekas. Tad turēja govi un citus kusionus, varēja arī dāru apstrādāt, sabrūvēt alu. Tad nebija problēmu arī ar malkas griešanu un skaldīšanu, miezīša cieniņāji palīdzēja. Tagad vienai pašai tas viss kļūst par neatrisināmām problēmām. Un tieši malkas dēļ uz redakciju arī brauca vecās saimnieces svainis. Gan māsai,

gan svainim spēki un varēšana vairs nav nekādi dziļi, tik vien ir tās atšķirības, ka veselība turas stiprāka. Bet malku zāgēt un skaldīt arī viņi vairs nespēj.

Nu jau otro zienu Tekla Dzene aizvadīs viena. Vīrs guļ kapu kalniņā, arī vienīgā meitiņa mirusi drīz pēc kara. Tāpēc pati nespēj lāgā atrast mieru uz īs zemes, Taču, cik likiens ir, lēmijs, tik arī jādzīvo. Un nevienam nav nekādu tiesību pārmett vecajai sievietei viņas vientuļās vecumdienas.

«Es jau zinu, ka pansionātos tagad nemaz nav slikti. Reizēm domāju, ka vajadzētu iet uz turieni. Bet tad briesmīgi paliek zēt mājā. Te mūžu nodzīvoju, te arī gribu nomirt... Vārbut tu, meit, zini kādu labu cilvēku, kurš būtu ar mieru nākt uz šejieni dzīvot. Zeme te laba un ir ganības, varētu lopus turēt. Man tikai nelielu kaktiņu paturēt, pārējo lai ņem...» stāstīja saimniece.

Kā man bija mierināt viņu, kā palīdzēt un drošināt! Malku kolhoza vīri jau bija atveduši — dēļu gali un atgriezumi, priedes blūķāni. Bet kas to sazāgēs un saskaldīs! Toreiz es neko nevarēju solīt. Godīgi sakot, arī šobrīd neko labu paziņot nevaru — ne kolhozā, ne pagastā palīgus nepiedāvāja.

Un ko vispār var teikt, ja kolhoza «Dubna» teritorijā dzīvo apmēram

septiņi desmiti vientuļi un vecu cilvēku. Tādu, kuriem nav tuvinieku un palīgu, ir pāri trīsdesmit. Un malka vajadzīga visiem. Simtprocentīgi apmierināt viņu vajadzības pēc kurināmā kolhozs nespēj. Parasti katram aizved divas kravas, tas nozīmē apmēram septiņus kubikmetrus. Bet vajadzētu vairāk — vēl trešo kravu.

«Ko mēs darīsim ar pensionāriem nākamajā gadā!», jautā kolhoza «Dubna» priekšsēdētājs J. Laizāns. «Malkas mums vairs nebūs, ko viņiem dot. Vienkārši nebūs, nav jau šogad... Lai centrālo katlu māju uzturētu, vajadzīgs vien ap 350 kubikmetru, jo ogles ir ļoti sliktas, Kuriuvē noteikti apakšā vajadzīga malka. Mēs jau tāpat izmantojam visus gaiera atgriezumus.»

Palīdz iespēju robežās, pielabo juntu vai paremontē skursteni, pensiju maksā... Tas arī viss, ko kolhozs spēj piedāvāt saviem vecajiem un slīmajiem kolhozniekiem.

Beif pagasta padome! Arī tur šobrīd tikai rokas plāta. Fondu nav, līdzekļu nav, malkas nav. Nekā nav. Un, kā izteicās sekretāre Monika Rajecka, galvenais, ka arī deputāti neko nedara. Vēl trakāk — viņos nav jūtama ne mazākā vēlšanās arī ko iesākt. Vārdu sakot tā — nobal-sojāt, levēlējāt, bet tagad lieciet svētu mieru... Nu ko — laiki iet,

cilvēki mainās, bet fikumi paliek tie paši.

Braucu projam visai bēdīgā noskaņojumā, jo tā arī neatradu atbildi uz jautājumu, kas palīdzēs Dzeņu mātei. Bet viņas vietā varēja būt arī kāds cits tantuks vai onkulis. Princips ir viens — kā tajā senajā tautas pasākā jāliek vecie ļaudis ragavās un jāved uz mežu... Nežēlīgi! Bet šķiet, ka mūsu sabiedrība uz to vien iet, liekulīgi vicinādama pa gaisu politiskus lozungus un saļdsēriģi runādama par labdarību, par zēlsirdību.

Piekalnītē palika Vārkavas vidusskola. Noskatījos uz to un iedomājos, ka vajadzēja ienākt un parunāties. Kādreiz skolas gados mums populāra bija tā saucamā tūmuriēzu kustība. Manuprāt, lai saucas tā vai citādi, ka tikai vežuki nepaliek bez maizes klaipiņa, bez malkas klēpja, bez ūdens malka. Taču neapstājos, neļāvu. Vārbut arī te kāds atraidītu, sak, mums jau mācību programmas ir tik sarežģītas, tik daudz stundu, un kolhozam arī vēl palīdzam...

Ceru, ka šis materiāls izraisīs rezonansi, un ne jau par konkrēto gadījumu vien. Tēma ir ļoti sāpīga, kaut pagaidām vēl galīgi neskarā. Tāpēc rakstiet, kas notiks ar mūsu vecajiem lauku ļaudīm... Vārbut visi kopā ko spēsim izdarīt.

Lidija KIRILLOVA

Rets izņēmums

Rajona ciemu un pilsētu bibliotēku darbinieki iepazīs ar Jēkabpils kolēģu ikdienas darbu. Notika pieredzes apmaiņa, tika izrunātas sašāpējušas, bet diemžēl neatrisinātās lietas, kā, piemēram, decentralizācijas problēma un kultūras darbinieku materiālais nodrošinājums pašreizējā ekonomiskajā situācijā.

Braucienā gūtais katram bibliotekāram ir savādāks, bet nav jau ko īpaši salīdzināt — ārpus rajona robežām izbraucam ļoti reti. Šogad tas notika, pateicoties arod biedrības līderiem.

Velta BEČA,
rajona centrālās bibliotēkas metodīke

Būsim godīgi!

Kāzas. Cik daudz skaista un neparasta saistās ar šo dienu! Katram gribas, lai tā paliktu atmiņā uz visu mūžu. Ar šo dienu taču sākas jauns pavērsiens divu cilvēku dzīvē.

Kāzas kopš seniem laikiem ir ģimenes svītības, bet to sagatavošanā un norisē iesaistās samērā daudz ārpus ģimenes loka stāvošu personu: dzimtsarakstu nodaļas, kultūras, tirdzniecības un citu iestāžu darbinieki. Mūsu dienās joprojām vērojama nosliece rīkot plašas kāzas, kur bagātīgi tiek ēsts, dzerts, runāts. Šādas svītības uzliek pārbaudījumu ne tikai rīkotāju ģimeņu budžetiem. Tās nereti noslēdzas ar

rūgtām pārdomām — vai bija vērts? It kā viss bija pārpilnībā, bet kādas raizes sagādāja kāzu sagatavošana.

Mūsdienās daudzas preces kļūvušas par deficītu, tāpēc, lai kaut daļēji atvieglinātu rūpes kāzu gatavošanā, tirdzniecības darbinieki Preiļu universālveikalā atvēra nodaļu «Preces jaunlaulātajiem». Neteiksim, ka šos preču klāsts būtu pārbagāts, tomēr pašu nepieciešamāko te iegādāties var. Tiesa, gadās, ka trūkst vajadzīgo izmēra kurpju, kleitu, uzvalku. Par to daudzējādā ziņā «jāpateicas» vienai otrai «līgavai» un «līgavaiņim», kuri iesnieguši laulības

pieteikumu dzimtsarakstu nodaļā tikai tāpēc, lai varētu saņemt izziņu preču iegādei nodaļā «Preces jaunlaulātajiem».

Šogad jūlijā, augustā šī «mode» siita it sevišķi augstu vilni: katru sestdienu uz laulības reģistrāciju neieradās 3 — 5 pāri, kurus gaidījām mēs, dzimtsarakstu nodaļas darbinieki, daiļlasiņāji, muzikanti, tā veltī tērēdami savu dārgo laiku. Var jau gadīties, ka jaunie ir pārdomājuši precēties, bet iepriekšējo gadu darba prakse rāda, ka tādu «pārdomātāju» ir samērā daudz. Atliek brīnīties: vai tiesām jaunatne tik vieglprātīgi sāksusi attiekties pret laulībām? Nē, te iemesls ir pavisam cits: viņus iekārdinājušas preces, kas atrodas nodaļā «Preces jaunlau-

lātajiem». Tā, lūk, šajos divos minētajos mēnešos nelikumīgi preces iegādājušies... Labi, šoreiz lai tas paliek uz negodīgo «līgavu» un «līgavaiņu» sirdsapziņas, jo nopirktais preces taču veikalā vairs neaizgriezīsies. Labi, ka daži jaunieši tomēr sapratuši savu vainu un lūdz nepublicēt laikrakstā viņu uzvārdus. Tomēr gribu brīdināt: ja šī «mode» turpināsies, tad būsim spiesti saukt vainīgos vārdā.

Būsim taču godīgi attiecībā pret sevi un citiem! Lai paliek preces tiem, kam tās paredzētas, kam tās vajadzīgas.

A. LOGINOVA,
rajona dzimtsarakstu nodaļas vadītāja

Kultūras dzīve

Pastāvēs tikai tas, ko grib

Rajona kultūras nams. Pirmais vārds tā nosaukumā visu laiku liecināja par to, vārds un vadošā vieta starp tas ir šodien, uzsākot jauno darba sezonu?

Jaunā rajona kultūras vadība vēl nav iepazīstinājusi padotos ar savu kultūras programmu. Tādēļ pagaidām ieklausīsimies kultūras nama direktores Valentīnas Upenieces un mākslinieciskās daļas vadītājas Intas Kinašas teiktajā.

Direktore: «Pirms diviem gadiem, kad stājos pie šī amata pildīšanas, plāni man bija kā Napoleonam. Bet šobrīd...

Nav kadru. Nav neviena radoša darbinieka, jo Inta ir aizņemta ar pašdarbības kolektīviem. Metodiskajā kabinetā, kur kādreiz bija četri darbinieki, patlaban nav neviena cilvēka (divas pilda savu godpilno mātes pienākumu). Elvīra Brovacka, būdama daudz bērnu māte, strādā pie mums tā saucamajā brīvajā režīmā, tas ir, mājās raksta scenāriju, plāno un kārtu pasākumu. kuru pēc tam arī realizē pie

mums. Tā varētu būt viena no jaunajām darba formām.

Būtiskākais, ko man ir izdevies panākt šajā laikā, ir remontdarbi. Nomainījām visu ūdensvada sistēmu, kura darbojās no pašiem pirmsākumiem, kopš kultūras nama uzcēšanas. Kapitāli izremontējām saimniecības ēku un atbrīvojām pagrābu. Ierīkojām modernu elektronvadības pultī skatuves apgaismošanai, nomainījām elektroinstalāciju.

Ir ievadītas sarunas ar kooperatīvu, kurš izīrētājās pagrāba telpas sola izveidot bāru. Protams, ar noteikumu, ka šeit valdīs augsta apkalpošanas kultūra.

Kopš aprīļa ņemamies ar kooperatīvu

«Dzintars», kuru vada Jānis Igaunis. Kooperatīvs nekādi netiek galā ar foajē remontu. Izkrāsoti griesti un sienas, bet nav vēl ielikti spoguļi, no cēlloka veidota garderobe un durvis. Visu vasaru (!) tāda muļļāšanās vien bija.

Ar celtniecības organizācijām ir bezcerīgi runāt par remontdarbiem. Piemēram, pēc remonta un celtniecības pārvaldes veiktā jumta remonta tas tecēja četrās vietās. Atkal bija jātiek galā pašu spēkiem.»

Pēc šo saimniecisko darbu uzskaitījuma vien nākas secināt, ka V. Upeniece ir ķērusies turpat vai pie Augija stāļu izmēšanas. Bet tā jau ir turpat vai visās kultūras iestādēs.

Ja ar nama materiālo bāzi it kā būtu skaidrība, tad par pašu pašdarbību gar direktore, gan mākslinieciskās daļas vadītāja ir vienlīdzīgi: «Pastāvēs tikai

tie pulciņi, kurus grib pašī cilvēki. Pulciņi, kurus grib un kurus labprātīgi apmeklē. No mūsu puses nekādas skraidīšanas un apzvanīšanas vairs nebūs!»

Tātad — turpinās strādāt pašī stabilākie ilggadējie kolektīvi: jauktais koris vidējās paaudzes deju kolektīvs, sieviešu vokālais un krievu dziesmas ansamblis un pūtēju orķestris. Arī vadītāji — tie paši: Santa Oša, Uldis Bērziņš, Eleonora Bleive, Svetlana Stepanova un Alberts Rusiņš. Vārdu sakot, pulciņi, kuri vajadzīgi dzīvei. Stabile kolektīvi pāries uz jaunu apmaksas sistēmu — uz līguma pamata. Būs atjaunota kapela. Jauni pūtēji, jauni solisti. Mums ir diplomēti režisori, bet nav cilvēka, kas vadītu dramatisko kolektīvu. Citi kolektīvi un maksas kursi patlaban ir veidošanās stadijā Pastāvēs tas, pēc kā ir pieprasījums.

Kultūras darbinieces sevišķi uztrauc diskotēku apmeklētāju sliktā uzvedība. Puiši zālē atļaujas pipēt, graužt saulespuku sēklas, viens otrs pat mēģina iekļūt zālē pa logu, lai nebūtu jāmaksā ieejas nauda. Bet kas darās tualetēs! Tās jau ir briesmas! Tas ir ļaunprātīgs huligānisms pret telpām, kur pašī atnākuši atpūsties. Ir panākta vienošanās ar iekšlietu daļas darbiniekiem par palīdzību šajā jomā.

Bet ar vandālisma iezīmēm nākas saskarties ne tikai sarīkojumos, bet pat gaišā dienas laikā. Gandrīz vai ik pārdienas jāremontē spēļu automāti. Seit «jāuzteic» Preiļu 2. vidusskolas audzēkņu uzvedība. Piemēram, mūsu sarunu nācās pārtraukt, jo direktore un citas darbinieces bija spiestas tvarsīt pa kultūras nama telpām «iemaldījušos» apmeklētājus. Skolēni pēc stundām, ejot uz mājam, ir dīkti iemīļojuši šo namu, it sevišķi tualetes. Pēc tam šeit paliek piekērti stūri, sagraizīti krēslī un tā tālāk. Viens no šoreiz piekērtajiem izrādījās «vecs» pazīna — Potapovs no septītās klases. Pēc

šādiem apmeklējumiem ir jāsapka bērnu dzimtajā valodā — «naškodili!».

Kad bēdas izklāstītas, var parunāt arī par darba radošo pusī. Direktore šogad cer izveidot patiesām radošu padomi, bet ne formālu, kā tas ir bijis līdz šim. Ir vajadzīgi gaiši cilvēki ar svaigām idejām, ar radošu pieeju. Jo kultūra jau ir tā sfēra, kur visi zina, kā nav jādara, bet kā to labi izdarīt, zina retais. «Kādreiz mēs strādājām Austrumiem, tagad — Rietumiem. Vai atkal nebūs tikai tāde izrādīšanās vien?» — tā domā direktore.

Vajag sirdij un dvēselei. Bet pie mums vēl aizvien pastāv lielais svētku konveijers. Aizved mazuli pirmo dienu uz bērnu dāru. Svētki. Izvada no bērnu dāru Svētki. Ieved pirmajā klasē. Svētki. Pabeidz pirmo klasi. Svētki. Pabeidz pamatskolu. Svētki. Pabeidz vidusskolu. Svētki. Izsūdz pasī. Svētki. Pilngadība. Atkal svētki. Aiziet uz darba vietu. Svētki. Un, kad jaunajam cilvēkam beidzot ir jāsāk strādāt, viņš gandrīz vai brīnās: «Kā, vai tad man ir jāstrādā?» Jaunais cilvēks jūtas vīlies — viņš jau ir pieradis un gaida svētku turpinājumu.

Mūsu kultūras iestādes ir tiešām «pa-veikušas milzīgu darbu jauno padomju tradīciju izveidošanā», izdzēnot no saviem svētkiem sadzīves kultūru, latviešu tautas tikumiskās tradīcijas. Kā tas atgriez? Kā atdzīvināt senaizmirsto darba tikumu? Šie jautājumi dziļi nodarbina V. Upenieci prātu. Tādēļ kultūras nams orientējas uz seno ierāžu un gadskārtējo kalendāre svētku atgriešanu. Pēc pagājušā gada tradīcijas patlaban gatavojas Mārtiņdie- nas ballei. Būs Ziemassvētki. Tikai ļoti vēlētos, lai uz tiem nāktu īsti ķekātņieki, bet ne tikai pārģērbusies pašdarbnieki. Būs Pelnu diena, Lieldienas. Dzīvosim — redzēsim.

Voldemārs ROMANOVSKIS

Jaunā medību sezona

Sestdien, 13. oktobrī, Latvijā sāksies jaunā medību sezona. Pēc maksas licencēm atšaus aļņus, briežus, mežacūkas, stirnas. Plēsīgos meža zvērus — vilkus, lapsas, jenotus, lūšus — atļauts iznīcināt augu gadu. Sakarā ar medību sezonas atklāšanu «Novadnieka» korespondentam bija saruna ar Preiļu medību saimniecības direktoru IVANU JEIŠEJEVU.

— Cik bagāta solās būt šī medību sezona?

— Rajona mežos zvēru ir pietiekoši. Pēc divām siltajām bezsniega ziemām saviesies visai daudz stirnu, normas robežu pārsniedz aļņi. Mežacūku vietām ka mudž. Tās ir viltīgas, un ja nav sniega, nav arī pēdu, un nometīt mežacūkas ir ļoti grūti. Pagājušajā medību sezonā 38 licences uz tām palika neizmantošas.

Daudz savairojies jenotu. Šie ievestie «nekaitīgie» zvēri iznīcina irbju, rubeņu, medņu un citu putnu ligzdas, tāpēc jenotu medīšanā nav ierobežojuma.

— Tagad konkrēti: kāds šoreiz ir rajonā atšaujamo meža zvēru skaits?

— Izniegtas 100 licences uz aļņiem. Divas trešdaļas šī dižmedījuma jānodod valstij. Visvairāk atļauts atšaut mežacūku — pavisam 542. Tas nozīmē, ka uz katriem diviem medniekiem ideji sanāk vairāk nekā viena mežacūka. Ir licences 250 stirnu medīšanai.

Medību līmits nav mazais, bet medīt šosezon būs ļoti grūti — viscaur stipri pielijis, mežos ādenslāmas, bet purvi nav izbrieni.

— Kas jāievēro medībās?
— Vispirms piesardzība un akurātība, medniekiem jābūt ļoti

uzmanīgiem medību drošības tehnikas ievērošanā. Ir gadījumi, kad medībās iet bojā cilvēki.

Lūgums atšaut meža zvēru tēviņus, mātītes saudzējot. Tā saglabāsim dzimstību. Parasti aļņu barā pirmā iet mātīte, tad tikai ragainais tēviņš. Atšķirt var ļoti viegli.

— Vai licencēm nav pieaugusi cena?

— Nē, cena paliek leprlekšējā. Licence aļņa nometīšanai ir 30 rubļi, mežacūkai un stirnai — 5 rubļi. Par valstij nododamajiem aļņiem licences atmaksā.

— Kā ar plēsīgo zvēru medībām?

— Lielas veiksmes nav, kaut gan cīņa ar vilkiem, jenotiem, lapsām ir pastiprināta. Bezsniega ziemā arī vilku nometīt grūti (tas neatstāj pēdas), tādēļ šogad iznīcināts tikai viens pelēkais plēsoņa. Vilki galvenokārt uzturas Līvānu mežniecībā. Vairāk kļuvis lapsu. Kaut arī par lapsas un jenota ādu valsts maksā 80 rubļu, šo zvēru nošauts samērā maz.

— Mednieki ne tikai medī, bet arī...

— ...rūpējas par meža zvēriem: sagatavo tiem ziemai barību. Rajonā ir 20 mednieku kolektīvi (kopskaitā 940 biedri), un katram — savs uzdevums stena sagādē, kartupeļu un sakņu augu audzēšanā. Paveikto parasti apkopojam 1. novembrī.

Soziem meža zvēri būs ļoti paēduši, jo sakarā ar lietavām kolhozos palikusi nenovākta jabis, nav tiri nolāsīti kartupeļi. Bet par to nav jāpriecājas. Mēs, mednieki, esam spējīgi meža zvēriem pietiekoši barības zīmai sagādāt paši.

Ar Ivanu Jeišejevu runāja

Jānis GURGONS

Lauksaimniecības kultūru audzēšanu bez minerālmēslu pielietošanas, bioloģiski tīras produkcijas ražošanas tehnoloģiju apguvis novgorodietis V. Ivanovs. Vairākas reizes viņš to izmēģinājis savā saimniecībā. Graudaugus viņš izsēj vaģās, starp kurām ir 20 centimetru atstarpes. Pēc pusotra — diviem mēnešiem pamatkultūras starprindās sēj papildus: pie rudziem — lucernu, pie miežiem — ābolu utt. Rušīnāšana, kas apvienota ar šķidrā organiskā mēslojuma iestrādāšanu, iedarbojas labvēlīgi, bez tam palielinās sēklu dzīvība. 2 — 3 stiebru vietā izaug līdz 25, lielākas ir arī vārvas. Protams, tādējādi palielinās arī ražība.

Pirmo kultūru novācis graudiem, otro rudenī iear zemē kopā ar rugājiem. Tas efektīgi aizstāj minerālmēslus. Tāda pamatā ir V. Ivanova biotehnoloģija.

Daudzus gadus novators centās savā dzimtajā pusē ieviest jauno zemkopības sistēmu, taču izpratni ne-guva. Nācās pārbraukt uz Savienībā slaveno «Jaunmas-kavas» agrorūpniecisko ap-

vienību (Tulas apgabals), kur V. Ivanovs sāka vadīt problēmu grupu. Vietējā konstruktoru birojā tika izveidots unikālu mašīnu komplekss biotehnoloģijas ieviešanai. Pašlaik V. Ivanovs vada zinātnisko kooperatīvu «Biotehnika» Piemaskavā. Savu metodi viņš pēc līguma, uz komerciāliem noteikumiem ievieš Volgogradas, Kirovogradas, Tulas un citu apgabalu saimniecībās.

ATTELĀ: V. Ivanovs apskata kviešu sējumus, kas audzēti pēc viņa metodes.

TASS fotohronika

Kā mums iekārtot Krieviju?

(Man iespējamie apsvērumi)

Province

(4. turpinājums)

Tas, vai mūsu zeme jebkad īsti atplauks, katrā ziņā būs atkarīgs nevis no Maskavas, Petrogradas, Kijevas vai Minskas, bet gan no provinces. Valsts dzīvotspējas un tās kultūras dzīvīguma priekšnoteikums ir atbrīvot provinci no galvaspilsētu spiediena un pašas galvaspilsētas, šīs slimīgās milzenes, atbrīvot no to mākslīgi uzpūstajiem apmēriem un neapverami plašajām funkcijām, kas tām neļauj normāli dzīvot un pēc šiem sešdesmit gadiem, kad province bija pakļauta badam, pazemojumiem un aizmirstībai, tām vairs nav arī tikumska pamata identificēt sevi ar valsts atdzimšanu.

Visai provincei, visai plašajai Krievijas savienībai papildus stiprajai (un aizvien stiprākajai) pašpārvaldei jāsaņem pilnīga saimnieciskās dzīves un kultūras elpas brīvība. Mūsu dzimtene nevarēs dzīvot ar pašvērtības atziņu, ja nenostiprināsies, teiksim, četrdesmit tādī tās plašumos izkaisīti dzīves un gaismas centri, kur katrā novadā attīstītos ekonomiskā darbība un kultūra, izglītība, savas bibliotēkas un izdevniecības, lai visi ledzīvotāji saņemtu pilnvērtīgu kultūras raudzi un jaunatnes mācībām un augsmel būtu viss tīkpat labā kvalitātē kā galvaspilsētās. Tikai tā var samērīgi attīstīties tik liela valsts.

Ap katru no šīm pilsētām mōdīsies no snaudās arī visa novada savdabība. Vienīgi tad atkal visur tiks atjaunoti pazudinātie un būvēti jauni ceļi, pilsētīnas un ciemi.

Un tas ir īpaši svarīgi neap-

tverami plašajai Sibīrijai, ko mēs kopš pašam pirmām piecgadēm esam apbrīnojami neprātīgi kroplojuši, kur tai vajadzēja dot svētību attīstībai.

Te, tāpat kā daudzās lietās, mūsu ceļam uz atveseļošanas jāsākas no apakšas.

Aizrāvušies ar mītiņiem un partiju dibināšanu, mēs nemaz nemanām, ka esam uzvilkuši februāra balagāna — septiņpadsmitā gada klūmīgo astoņu mēnešu — tērpus. Bet daži tieši to ir pamanījuši un aklā sajūsmā izsaucas: «Jauna februāra revolūcija!» (Precīzākas sakrītības labad jau tiek pacelti arī anarhistu melnie karogi.)

Pēc kanibāliskā posma, kas ilga trīs ceturtdaļas gadsimta, ja jau mēs tik dārgi esam samaksājuši, ja jau tā ir noticis, ka mēs esam nonākuši tajā valstu spektra malā, kur tik stipra ir centrālā vara, mums nevajag steigties neapdomīgi virzīties uz haosu: kā mūs iemācījis 1917. gads, anarhija ir pirmā bojāeja.

Valstij, ja mēs nealkstam pēc revolūcijas, nenovērsami jābūt mierīgi pēcteciņai un stabīlai. Tāpēc jau radītais potenciāli stipras prezidenta varas statūts mums vēl daudzus gadus būs lietderīgs. Pastāvot tagadējam mūsu nelajamju murskulim, ko vēl tā samudzinājuši arī nenovērsamā šķiršanās no maienes republikām, mums nav iespējams tūlīt reizē ar zemes, pārtikas, dzīvokļu, īpašuma, finansu un armijas jautājumiem sākt risināt vēl arī valsts iekārtas jautājumus. Kaut kas tagadējā valsts iekārtā pagaidām jāpieņem vienkārši tāpēc, ka tā jau pastāv.

Bet kādi esam mēs paši?

Sabiedrības stipruma vai vājuma avots ir garīgās dzīves līmenis un tikai pēc tam — rūpniecības līmenis. Turgus ekonomika un pat vispārēja pārpilnība vien nevar būt cilvēces kronis. Sabiedrisko attiecību tīrība ir svarīgāka nekā pārpilnības līmenis. Ja nācijai izsīkuši garīgie spēki, nekāda, pat vislabākā valsts iekārta un nekāda rūpniecības attīstība to neglābs no nāves, nevar stāvēt koks, kam vidū izpuvis dobums. No visām iespējamajām brīvībām pirmajā vietā tīk un tā izvirzīsies negodīguma brīvība: to nav iespējams nedz aizliegt, nedz paredzēt ne ar kādiem likumiem. Tīru sabiedrības atmosfēru diemžēl nevar radīt ar juridiskiem likumiem.

Pats briesmīgākais ir tas, ka trijās ceturtdalās gadsimta sagan-dētas mūsu dvēseles.

Briesmīgi ir tas, ka samaitāta valdošā šķira — daudzie miljoni partijas un valsts nomenklatūras darbinieku — taču nespēji labprātīgi atteikties ne no kādām iegūtajām privilēģijām. Gadu desmitiem tā nekaunīgi dzīvojuši uz tautas rēķina un gribētu tā dzīvot arī turpmāk.

Bet kurš no bijušajiem bendēm un vajātājiem ir kaut vai pazemināts amatā? Vai zaudējis nepelnīti lielo pensiju? Līdz nāvē auklējāmie ar Molotovu un vēl tagad ar Kaganoviču un daudziem vārdā nenosauktiem. Vācijā visus tādus un vēl sīkākus parimus tiesāta, bet pie mums, mīnī otrādi, viņi draud ar tiesu, bet citiem — tagad! — ceļ pieminekļus kā ļaundarim čekistam

Bērziņam. Kur nu mums sodīt valsts noziedzniekus! Nesagaidīsim no viņiem ne mazākās nozēlas. Kaut būtu stājušies publiskas morālās tiesas priekšā. Nē, acimredzot tāpat vien rāposim uz priekšu...

Un izslavētie atklātuma un pārbūves virzošie spēki? So modes vārdu vidū nav vārda šķīstīšanās. Jauno atklātumu sludina arī visas nekitrās mutes, kas gadu desmitiem apkalpoja totalitārimu. No katriem četriem tagadējiem atklātuma trubadūriem trīs ir nesenie brežņevisma iztapaņas. Un kurš no viņiem, nolādēdams bezpersonisko «stagnāciju», nožēlojis pats savus grēkus? Un no augstskolu humanitārajām katedrām joprojām pašpārliecināti sludina tie paši, kas desmitiem gadu duļķoja studentu apziņu. Desmitiem tūkstošu izglītotāju ir atpraipījušies ar liekulību un laipošanu, — un mēs tā arī ne no viena nesagaidīsim nožēlu, un šie garīgie puveklī mums vilksies līdzī nākotnē?

Un dvēseli postošā kazarmu «gedovščina» mūsu dēliem? Vai viņi to jebkad spēs aizmirst?

Un vispārējais mūsu cilvēku jaunums vienam pret otru? — vienkārši tāpat, ne par ko. Pret tiem, kas nekur nav vainīgi.

Vai tagad jābrīnās par noziedzības sprādzieniem uz cilvēku vidū, kuriem godīgie ceļi bijuši slēgti kopš jaunības dienām?

Kādreizējiem krievu tirgoniem bija savs tirgotāja vārds (darījums slēdza bez rakstveida kontraktiem), bija kristīgie

A. SOLZENICINS

Protams, mēs pakāpeniski pārveidosim valsts organismu. Te jāsak ne jau uzreiz, bet gan no kādas malas un ir skaidrs, ka no apakšas, no perifērijas. Pastāvot stiprai centrālajai varai, pacietīgi un neatlaidīgi jāpaplašina vietējās dzīves tiesības.

Protams, kaut kādu noteiktu politisku reformu mēs pakāpeniski pieņemsim — mūsu politiskās pieredzes trūkuma dēļ tā visdrīzāk ne jau uzreiz būs veiksmīga, ne jau uzreiz vislabāk piemērota tieši mūsu zemes vajadzībām. Jāmeklē savs ceļš. Pašlaik mēs paši sev esam iestāstījuši, ka mums nav jāmeklē nekāds savs ceļš, ne par ko nav jādomā, bet tikai drīzāk jāpārņem tas, «kā dara Rietumos».

Taču vai cik dažādi dara Rietumos! Katrai zemei ir sava tradīcija, tikai mums vienīgajiem nevajag nedz atskatīties, nedz paklausīties, ko par mums teikuši gudri cilvēki jau pirms mūsu dzimšanas.

Bet sacīsim arī tā: valsts iekārta ir mazāk svarīga nekā pati cilvēku attiecību gaisotne. Ja cilvēki ir cildeni — pieļaujama katra godprātīga iekārta, ja cilvēki ir saniknoti un savtīgi — nav panesama pat visplašākā demokrātija. Ja pašos cilvēkos nav taisnīguma un godīguma — tas izpaužas jebkurā iekārtā.

Politiskā dzīve nepavisam nav galvenais cilvēka dzīves veids, politika nepavisam nav patkama nodarbošanās vairākumam. Jo vērienīgāk norit politiskā dzīve, jo vairāk tiek zaudēta garīgā dzīve. Politika nedrīkst aprīt tautas garīgos spēkus un radošajam darbam ziedoamo laiku. Līdz ar tiesībām jānosargā arī cilvēka dvēsele. tā jāatbrīvo prāta un jūtu dzīvei.

priekšstati un vēsturē pazīstamā vērienīgā labdarība — vai mēs kaut ko tādu sagaidīsim no haizivīm, ko esam izaudzējuši duļķainajos padomju ūdeņos?

Rietumvāciju pāršalca grēku nožēlošanas vilnis — iekams tajā sākās ekonomikas uzplaukums. Mums vēl nav sākusies grēku nožēlošana. Mums pāri visam atklātumam vītenēm karājas smagi un trekni bijušo melu ķekari. Bet mēs tos izliekamies nemanām.

Greiza būs mūsu attīstība.

Gribētos sevi uzmundrināt ar dāsnajām baznīcas iespējām. Diemžēl pat tagad, kad valstī jau viss iekustējies, — drosmes sarosīšanās maz skārusi pareizticīgo hierarhiju. (Un vispārējās nabadzības dienās taču jāatsakās no bagātības pazīmēm, ar kurām vilina vara.) Tikai tad baznīca mums palīdzēs sabiedrības atveseļošanā, kad tā sevi atradīs spēku pilnīgi atbrīvoties no valsts jūga un atjaunot to dzīvo saikni ar visas tautas apziņu, kas tik spoži mirdzēja pat pašā septiņpadsmitajā gadā, kad notika metropolītu Tihona un Venjamina vēlēšanas un tika sasaukta baznīcas sinode. Arī tagad būtu jāparāda bezbailības parāugs, kā to sludinājis Kristus, — un ne tikai attiecībā uz valsti, bet arī uz sabiedrību, uz sveltīšajam nelaimēm un attiecībā pašiem pret sevi. Arī te, tāpat kā visā pārējā dzīvē, atdzimšanas kustības tiek gaidītas — ir jau sākušās — no apakšas, no vienkāršās garīdzniecības, no saliedētām draudzēm un pašizslēdzīgiem draudzes locekļiem.

loti laba lieta, bet kā mums pašiem panākt, lai mūsu tiesības nepaplašinātos uz citu cilvēku tiesību rēķina? Sabiedrība, kurā ir neierobežotas tiesības, nevar pastāvēt pārbaudījumu priekšā. Ja mēs negribam pakļauties varai — katram pašam nepieciešams sevi ierobežot. Nekādas konstitūcijas, likumi un balsošana pati (Nobeigums 4. lpp.)

Pašierobežošanās

Patlaban pats modernākais lozings ir «cilvēka tiesības», un mēs visi to labprāt atkārtojam. (Kaut gan katrs ar to saprotam kaut ko pavisam citu. Galvaspilsētas inteliģence ar to domā vārda, preses, sapulču un emigrācijas brīvību, bet daudzi būtu

sašutuši un prasītu aizliegt «tiesības», kā tās saprot vienkāršā tauta: tiesības būt nodrošinātam ar māiokli un strādāt tādā vietā, kur hero, jo tad miljoniem gāztos uz galvaspilsētām.)

«Cilvēka tiesības» — tā ir

Konkurss kardināla kapa piemineklim

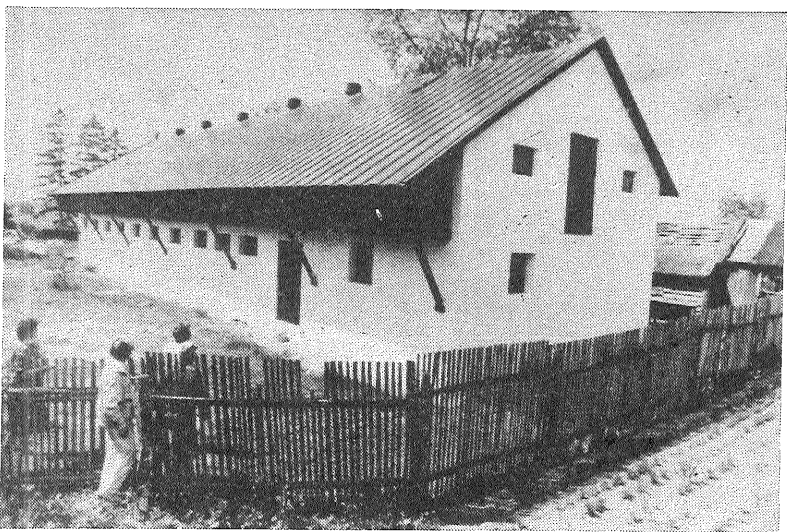
Pēc Romas katoļu baznīcas ierosinājuma Latgales Kultūras centrs izsludinājis atklātu konkursu par labāko priekšlikumu Julijana Kardināla Vaivoda kapa pieminekļa izveidei Aglonas bazilikas dārzā.

Konkursa uzdevums — iegūt Julijana Kardināla Vaivoda nozīmībai atbilstošu kapa pieminekļa arhitektonisko un skulpturālo risinājumu Aglonā, mērķis — iesaistīt tajā pēc iespējas plašāku republikas radošo spēku un trimdas latviešu radošo potenciālu.

Paredzēts, ka konkursa darbi pilnā apjomā jāiesniedz Latgales Kultūras centram Rēzeknē līdz nākamā gada 31. martam. Tikš sarīkots visu iesniegto darbu skats. Tās materiālus iesniegs žūrijas komisijai galīgā lēmuma pieņemšanai.

Žūrijas komisija pieņems lēmumu līdz 1991. gada 1. maijam. Par labākajiem pieminekļa risinājumiem piešķirs prēmijas. Realizēs projektu (uzstādīs Julijana Kardināla Vaivoda kapa pieminekli Aglonas bazilikas dārzā), kas konkursā iegūs pirmo prēmiju. Pārējie prēmētāji darbi pāries baznīcas īpašumā.

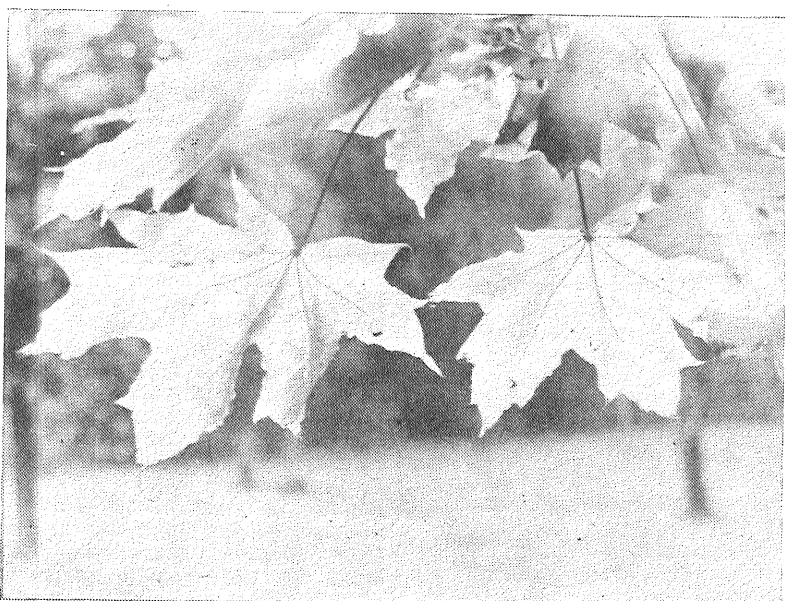
J. BRICIS

POLIJA. Lētā saules enerģija aizvien vairāk tiek izmantota dažādām vajadzībām. Daudzas Polijas saimniecības, ceļojot lauksaimnieciskus objektus, apgādā tos ar saules baterijām.

ATTĒLĀ: cūku kūts, kuras jumtā ievietotas saules baterijas. Tās dod siltumu telpām. Ir arī citas šāda tipa celtnes: govju kūtis, graudu kaltes, siena žāvētavas.

TASS fotohronika

□ RUDENIGS MOTIVS.

J. SILICKA foto

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Lai raksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzziņām: 22305.

Izdod apgāds «Avīze», Rīgā, Sarkanarmijas ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Iespējamais ražošanas apvienības «Līta» Daugavpils tipogrāfijā Vaikas ielā 1. Ofsetiespiedums. Viena nos. iespiedloksne.

Melns 13941 eksemplārs (latviešu valodā) — 9990 eksemplāri, krievu valodā — 3951 eksemplārs. Pas. 956.

«Новадникс» («Земляк»). Газета Преильского района Латвийской Республики на латышском языке.

Indekss 68169.

Kā mums iekārtot Krieviju?

(Sākums 3. lpp.)

par sevi nelīdzsvaros sabiedrību, jo cilvēkiem ir raksturīgi aizstāvēt savas intereses. Vairākums, ja vien tam ir vara ķert un grābt — to arī dara. (Tas arī vēsturē pazudinājis visas valdošās šķiras un grupas.) Noturīga sabiedrība var tikt sasniegta nevis ar pretestību vienlīdzību, bet gan ar apzinātu pašierobežošanu: ar pārliecību, ka mums vienmēr jāpiekāpjas tikumiskam taisnīgumam.

Tikai ar pašierobežošanu varēs turpmāk pastāvēt visa cilvēce, kas vairojas un kļūst aizvien blīvāka. Un vērtīga bijusi visa tās ilgā attīstība, ja mūs nepārņem pašierobežošanās gars: brīvība grābt un apmierināt savas iegribas ir arī dzīvniekiem. Turpretim cilvēciskā brīvība ietver tādu jēdzienu kā labprātīga pašierobežošanās citu labā. Mūsu pienākuma apziņai vienmēr jā-

būt lielāki par mums doto brīvību.

Kaut tikai mums izdotos atraisīt pašierobežošanās garu un galvenais, prast to nodot saviem bērniem. Tieši pašierobežošanās arī visvairāk vajadzīga pašam cilvēkam, viņa dvēseles līdzvaram un skaidrībai.

Un te ir daudz iekšēju iespēju. Piemēram, pēc mūsu ilgās dziļās neziņas — dabīgs izsalkums uzreiz izziņā patiesību, kas tad tieši ar mums ir noticis. Taču daži jau tagad pamana un arī citi drīz pamanīs, ka pāri tam velas neaptverama mūsdienu informācijas plūsma, pārlieku liela un sīkumaina, kas ar savu niecību aplaupa mūsu dvēseli, un kādā brīdī no tās ir jānorobežojas. Mūsdienu pasaulē ir aizvien vairāk dažādu laikrakstu, un katrs no tiem aizvien uzstājīgāks, un cits caur citu tiecas mūs pārslēgt. Aizvien vairāk ir televīzijas raidījumu

kanālu, un raids arī dienā (bet Islande nolēmusi vismaz reizi nedēļā atteikties no jebkādas televīzijas). Aizvien vairāk propagandistisku, komerciālu un izklaidējošu skaņu (mūsu zemi turklāt vēl šobaltdien nomoka skalruni mūsu ārēs). Kā tad lai aizstāv mūsu ausu tiesības uz klusumu, mūsu acu tiesības uz iekšējo skatījumu?

Nosvērtā soli iziet no mūsu nelaimīgu joslās, kas Krievijai vai nu izdosies vai ne, būs grūtāk nekā nokratīt tāturu jūgu: toreiz nebija ielauzts pats tautas mugurkauls un tajā nebija iedragāta kristīgā ticība.

1754. gadā, Elizabetes valdīšanas laikā, Pjotrs Ivanovičs Suvalovs ierosināja tādu apbrīnojamo tautas saglabāšanas projektu.

Vai nav dīvainis?

Bet tieši tāda jau ir valstiska gudrība.

**Na Dievini,
tava vaļa,
no tavā rocinā...**

Kur gaitai jāpastājas.

To nezina neviens.

Tik dienas gados krājas

Un ātri projām skrien.

(A. Balodis)

Izsakām dziļu līdzjūtību ALOIZIJA VUTNĀNA pieredzīgajiem, viņu smiltajā izvadot.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arodkomiteja

Pār galvu tumšas kapu

smiltis brūk,

Kaut būtu ceļi vēl kā senāk vaļā.

Es laukā izietu pret rītiem sauli

lūgt,

Lai mirkli ļauj vēl pabūt zemē

zaļā.

(A. Skujiņa)

Izsakām dziļu līdzjūtību pieredzīgajiem, no JANA PAUNINA uz mūžu atvadoties.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arodkomiteja

Ļauj, mīlā māt, man tavā priekšā

galvu liekt,

Man cita nav, ko atmaksai tev

sniegt.

(S. Kaldupe)

Skumstam kopā ar Tevi, Valentīna, MAMULITI smilšu kalniņā izvadot.

Grāmatveži

Vairš neko tev, māmuliņ.

Dzīvē nevarēsim sniegt.

Tik pie baltas kapu kopas

Savu galvu zemu liekt.

(V. Rūja)

Esam kopā ar Valentīnu Broku, MAMULU kapu kalniņā pavadot.

Mājas kaimiņi

Asaras kā karstas lāses

Sirdī sāpēdamas krit.

Ak, cik grūti kapu kalnā,

Māmiņ, tevi pavadīt.

(T. dz.)

Kad uz kluso smiltaini aizved MĀTES ceļš, skumju brīdī esam kopā ar Valentīnu Broku.

Stabulnieku un Grandānu fermu kolektīvi

No tevis, māmuliņ, vēl satro

spoža gaisma,

To kapu velēnām un smiltīm

neizbērt.

(V. Rūja)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Valentīnai Brokai, no MAMULAS uz mūžu atvadoties.

Kirova kolhoza valde

Noriet saule vakarā,

Sidrabiņu sijādama,

Aiziet, dusēt māmuliņa

Baltā smilšu kalniņā.

(T. dz.)

Skumju brīdī esam kopā ar Vilmu Peisenieci, no MĀTES atvadoties.

Līvānu pilsētas izpildkomiteja

● Līvānu 161. vēlēšanu apgabala Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputāts **NORMUNDS BEĻSKIS** pieņem apmeklētājus personīgajos jautājumos katrā mēneša 3. piektdienā no plkst. 12.00 līdz 18.00 Līvānu pilsētas izpildkomitejas telpās.

● Augstākās Padomes deputāta Normunda Bejska sekretārs — palīgs **ANREJS GARJĀNIS** pieņem apmeklētājus personīgajos jautājumos katrā mēneša 1. trešdienā no plkst. 12.00 līdz 18.00 Līvānu pilsētas izpildkomitejas telpās.

**PROGRAMMA «LATGOLA»
UN LATVIJAS REPUBLIKAS AUGSTĀKĀS PADOMES
IZGLĪTĪBAS PASTĀVĪGĀ KOMISIJA**

lūdz piedalīties sarunā par jaunā izglītības likuma veidošanu un Latgales skolu jautājumiem jebkuru Latgales skolotāju, kā arī rajonu, pilsētu un ciemu saimniekus.

Tiekamies Zilupē 18. oktobrī pulksten 14.00 — Zilupes 1. vidusskolā (Skolas ielā 1).

**PREIĻU SABIEDRISKĀS EDINĀŠANAS UZŅEMUMU
APVIENĪBA** aicina darbā:

apkopējas, pavāres.

Izziņas pa telefonu 22085, 22071.

**PREIĻU SABIEDRISKĀS EDINĀŠANAS UZŅEMUMU
APVIENĪBA** iepērk:

cūkgaļu, kartupeļus un citus dārzeņus, zaļumus, svaigus ābolus, dzērvenes, medu.

Izziņas pa telefonu 23137, 22448, 23089.

INDIVIDUĀLĀ TRANSPORTA VADĪTĀJU IEVĒRĪBAI:

sākot ar 10. oktobri, AAS-45 pārtrauc darbību.

Individuālo transportu uzpildīs AAS-78 teritorijā.

KULTURFIRMA «MĀRA»

ielūdz jūs uz estrādes programmu

«PĀRNĀKSU KĀDREIZ PIE TEVIS»,

dzied Ausma Līdace ansamblis «City Rain» (ASV) pavadījumā Preiļu rajona kultūras namā 23. oktobrī plkst. 19.30.

Kolektīvu pieteikumus pieņem kultūras namā.

Biļešu iepriekšpārdošana no 11. oktobra.

13. oktobrī plkst. 16.00 notiks **SVECĪŠU VAKARS** Silajāņu kapsētā.

Silajāņu pagasta izpildkomiteja

PĀRDOD grūsnu teli Raina kolhoza Babros. M. Vucāne.

PĀRDOD automašīnu VAZ-2101. Tālrunis 15251.

MAINA trīsistabu kooperatīvo dzīvokli Rīgā pret māju Līvānos. Tālrunis: Rīga — 420037, Līvāni — 44274.

SVECĪŠU VAKARS

Līvānu pilsētas kapos notiks 20. oktobrī plkst. 16.00.

Līvānu pilsētas izpildkomiteja

PĀRDOD slaucamu govī Rožkalnu ciemā Pločiņos. Tekla Pločina.

**PREIĻU
SPORTA KLUBS
«CERĪBA»**

riko rajona individuālās sacensības novusā 6 kārtās (28. 10. 90., 18. 11. 90., 23. 12. 90., 27. 01. 91., 24. 02. 91., 31. 03. 91.).

Tiek aicināti visi interesenti. Dalības maksa 10 rubļi.